

Viering 30 mei 2021 Schepping scheidt een band (ALLE TEKSTEN)

Dienst in de Kerk op Zuilen - Utrecht
ds. Jochem Stuiver

Consistorie gebed, in stilte bereiden wij ons voor op de dienst

Orgelspel voor de dienst met afbeeldingen van natuur

Welkom door de ouderling van dienst

Aansteken van de tafelkaarsen aan de paaskaars voorafgegaan door de woorden in beurtspraak:

O. Gezegend zijt Gij
A. Gezegend zijt Gij
O. Heer onze God
A. Heer onze God
O. koning der wereld
A. koning der wereld
O. Die de morgen ontbood
A. die de morgen ontbood
O. en het licht hebt geroepen
A. en het licht hebt geroepen
O. zegen ook ons
A. zegen ook ons
O. met uw licht
A. met uw licht

Lied 216 Dit is een morgen als ooit de eerste

Inleiding op de viering

Het is vandaag een prachtige, zonnige zondag om een 'groene kerkdienst' te vieren. Want de aarde heeft de afgelopen weken meer dan genoeg kunnen drinken zodat het buiten nu groener is dan ooit!

U heeft aan het begin van de dienst dan ook al heel wat groene en groei krachten uitbeeldende natuurfoto's voorbij zien komen die gemeenteleden ons hebben opgestuurd.

De natuur in ons land is op en top groen.

Nu wij nog!

NB: van tevoren was gemeenteleden gevraagd natuurfoto's in te sturen.

Ook wij kunnen nog groener worden als wij drinken van de woorden die God ons heeft gegeven, ons daardoor laten inspireren, motiveren en uitdagen.

Als we met open ogen, oren en hart de schepping -waarvan wijzelf ook deel uitmaken- tot ons laten doordringen.

Deze dienst staan we er speciaal bij stil dat we allemaal als schepselen met elkaar door de Schepper verbonden zijn.

Verbonden met alle mensen hier en thuis, verbonden met alle grote en kleine schepsels, met al het leven om ons heen.

Groet en bemoediging

v. Onze hulp is in de naam van de Heer,
A. DIE HEMEL EN AARDE GEMAAKT HEEFT!
v. die altijd trouw houdt en nooit loslaat
A HET WERK DAT ZIJN HAND EENS BEGON

v. Genade zij u en vrede, van God onze Vader,
 en Onze Heer, Jezus Christus, door de Heilige Geest!
A. AMEN.

Vragen aan de ouderen uit onze gemeente hoe zij de natuur beleefden vroeger en nu.

1. Vroeger hing er bij hen in het klaslokaal misschien wel deze poster, deze schoolplaat van 'in de weide' -> plaat op de beamer
2. Voorlezen van antwoorden --> plaat op de beamer

De antwoorden zijn verschillend maar duidelijk is dat er wel veel veranderd is en helaas zijn niet alle veranderingen goed te noemen. De veranderingen hebben te maken en geleid tot drie soorten ecologische problemen die we nu hebben:

- 1. klimaatverandering** (= opwarming van de aarde)
- 2. vervuiling** (van bodem, water en lucht)
- 3. afname van de biodiversiteit** (= afname van soortenrijkdom en van aantallen planten en dieren).

Die drie hebben allemaal met elkaar te maken en zijn gelijk ook allemaal verschillend.

Wat ze wel allemaal gemeen hebben is dat bij alledrie de problemen de mens een grote rol speelt.

Wijzelf vormen daar geen uitzondering op, wij maken ook onderdeel uit van dat systeem door de dingen die we doen of laten.

Daarom wil ik u vragen om aan het begin van deze kerkdienst samen met mij hardop hier in de kerk of thuis, onszelf te verootmoedigen, ons bewust hiervan te worden en God om ontferming te vragen.

Laat ons samen hardop bidden:

U bent schepper van de aarde,

Het water en de lucht.
Maar ze raken in verval;
Ja, de mens maakt zoveel stuk.
U huilt om heel Uw schepping,
en wij huilen met U mee;
Heer,ontferm U over ons.

De bergen en rivieren,
De zeeën en ons land:
Verbonden met elkaar
en gedragen door Uw hand.
U roept ons om te zorgen
voor Uw schepping en elkaar;
Heer, ontferm U over ons.

De toekomst is verzekerd:
U maakt alles nieuw!
De hemel en de aarde;
Zoals U datheeft gewild.
U werkt door onze handen;
Wij bouwen met U mee.
Eens wordt alles weer als nieuw...
Ja, U maakt alle dingen nieuw.

Amen

Inleiding op de lezing

Lezing: Genesis 9:8-17

Lied 1: 1 en 4 uit Het liefste lied van overzee, deel 2. "All things bright and beautiful"

Tekst Sytze de Vries

(voor een idee van de melodie:

<https://www.youtube.com/watch?v=VgqKfGRT0PM>

Refrein:

Al dat schitterende schoons,
elk schepsel, klein of groot,
wonderlijk of heel gewoon,
komt uit de hand van God.

De bloemen bont en fleurig,
de vogels vrij en blij,
hun veren en hun kleuren,
dat alles maakte Hij.

Refrein:

Al dat schitterende schoons,
elk schepsel, klein of groot,
wonderlijk of heel gewoon,
komt uit de hand van God.

De reuzen in het oerwoud,
het veld voor ons plezier,
het klateren van water,
de bron voor mens en dier,-

Refrein

Al dat schitterende schoons,
elk schepsel klein of groot,
wonderlijk of heel gewoon,
komt uit de hand van God.

Verkondiging

Gemeente van onze heer Jezus Christus,

Over de natuur en het milieu maken volgens onderzoeken 9 van de 10 jongeren zich zorgen.

Dat is ook wel te begrijpen want het gaat om hun toekomst.

Ook jongeren in onze gemeente heb ik daarnaar gevraagd, zij vinden milieu belangrijk, maken zich er soms zorgen over dat alles zo langzaam lijkt te gaan waardoor er de angst is dat wat we nu uitstellen door de jongere generaties rechtgezet moet worden als dat dan nog kan.

Hun ouders waren in hun jeugd bang dat de 'bom zou vallen'.

Dat er door de koude oorlog tussen Oost en West een kernoorlog zou uitbreken.

Nu groeit er weer een generatie op die bang is dat er een ramp staat te gebeuren.

Een van de bekendste jongeren die zich er zorgen over maken en daarvoor aan de bel trekt is Zweedse Greta Thunberg.

Greta is het gezicht geworden van de klimaatprotestbeweging met de naam 'Fridays for Future'.

Ik kan een foto laten zien waarop ze paus Franciscus ontmoet.

[Op de beamer: Greta Thunberg met Paus]

Dat was in 2019, ze was toen... let wel.... 16 jaar.

De paus bedankte in het korte gesprekje haar voor haar inzet en riep haar op om vooral door te gaan.

Bekend is ze ook geworden door een emotionele toespraak die ze ook in 2019 hield voor de klimaatop van de Verenigde naties in New York.

Tegen de wereldleiders zei ze toen o.a.

"Dit is helemaal verkeerd!

Ik zou hier niet moeten zijn!

Ik zou op school moeten zijn, aan de andere kant van de oceaan.

Jullie hebben mijn dromen gestolen, mijn kindertijd gestolen, met jullie lege woorden. En dan ben ik nog een van de gelukkigen.

Mensen lijden, mensen sterven en onze ecosystemen staan op instorten.

We staan aan het begin van een massaal uitsterven en het enige waar jullie over kunnen praten is geld en sprookjes over economische groei.

Hoe durven jullie!"

Ze werd beleefd aangehoord maar het heeft toen niet geleid tot grote wereldwijde veranderingen.

Maar het is niet alleen de jeugd die zich zorgen maakt, dat bewijst het volgende filmpje dat ik wil laten zien.

[filmpje met David Attenborough: trailer van A life on our planet, met Nederlandse ondertiteling, via Youtube)

We zagen hoorden net David Attenborough.

Alle generaties zullen wel eens iets van hem gehoord of gezien hebben in al die prachtige natuurdocumentaires die hij over de veelkleurige schepping heeft gemaakt.

Zijn nieuwste film van vorig jaar heet 'A life on our planet' waar dit een stukje uit was. Daarin laat hij o.a. zien dat toen hij in 1937, als klein jongetje fossielen zocht, de aarde voor 66 procent uit wildernis bestond. In 2020 is daar slechts 35 procent van over.

Hij vertelt hoe de mens inmiddels al drie biljoen bomen kapte en daarmee de helft van het regenwoud van onze planeet is verdwenen.

Sinds hij voor het eerst een orang oetang zag, is twee derde van de populatie van deze apen verdwenen.

We visten 90 procent van de grote vissen weg uit de zee en aan de andere kant zorgden wij ervoor dat nu 70 procent van alle vogels op aarde... pluimvee is. 70% van alle vogels op aarde zijn nu in gevangenschap gehouden kippen en kalkoenen.

Als we blijven doorleven zoals we nu doen krijgen zegt hij, we over 9 jaar al ijsvrije poolkappen, zijn over 30 alle koraalriffen verdwenen, zijn over 60 jaar alle insecten weg en is over 90 jaar onze planeet grotendeels onbewoonbaar geworden... Dat betekent dat kinderen die nu geboren worden dat allemaal gaan meemaken in hun generatie.

Geen poolijs meer, geen koraalrif, geen insecten, onbewoonbare gebieden...

Het filmpje wat we net zagen eindigde hoopvol met de aankondiging dat hij ook gaat vertellen hoe we de aarde kunnen redden.

Of beter gezegd hoe wij onszelf kunnen redden, want de aarde zou prima zonder de mensen verder kunnen, die heeft ons helemaal niet nodig.

Sterker nog, de aarde zou waarschijnlijk veel beter af zijn zonder de mensen.

De aarde hoeft niet gered te worden, maar wij zelf.

Maar hoe dan?

Net als in de film bewaar ik dat voor later.

Eerst iets anders.

Regelmatig lees je in de krant over acties die organisaties op touw zetten om politici of het bedrijfsleven te bewegen om in actie te komen.

Zoals bijvoorbeeld heel recent de rechtszaak tegen Shell afgelopen week.

Maar er gebeurt veel meer.

Ook in de krant stond deze week het volgende bericht:

[plaatje op de beamer]

Een bericht waarin staat dat de klimaatdoelen best te halen zijn als we kiezen voor een aantal eenvoudige maatregelen.

Waar het mij in dit bericht vooral om gaat zijn degenen die deze acties en andere acties organiseren. Wat valt je op in het rijtje: Urgenda, Fridays for Future, de Klimaatmoeders, Extinction Rebellion en Teachers for Climate?
(vraag aan de mensen in de kerk)

Waar is de kerk?

Wie ontbreken er vaak bij de ondertekenaars of organisatie van deze grote acties?
De kerken!

Je ziet zelden staan dat er een rechtszaak of actie wordt opgezet door de PKN of door de Rooms-Katholieke kerk.

Klimaatactivisten denken dan ook niet gelijk aan de kerk of christenen als ze bondgenoten zoeken.

Daar hebben wij het als kerken zelf naar gemaakt en zouden we ons best voor mogen schamen.

Want het lijkt al *weer* wel net als bij alle andere sociale ontwikkelingen in het verleden zoals rechten voor vrouwen en minderheden de kerken niet zo hard meedoen.

Of zelfs helemaal niet meedoen..

Niet op de barricades willen staan.

We zijn denk ik ook als landelijke PKN vaak veel meer bezig en druk met ons eigen overleven als kerkinstituut in plaats van het te hebben over veel urgentere vragen zoals het overleven van de aarde, de schepping en haar schepsels, armoede en onrecht.

Om het even scherp te zeggen: wat heb je straks aan een kerk die je met veel pijn en moeite en dikke rapporten hebt behouden in een wereld die verloren is gegaan?

Er zijn in Nederland ongeveer 7000 kerken maar 250 daarvan zijn een groene kerk, dat is maar 3,5%.

Natuurlijk zijn er uitzonderingen, er zijn best kerken die zich inzetten voor het milieu zoals bijvoorbeeld nu voor de klimaatwake.

Maar dat zijn enkele kerken en vrijwel geen landelijke kerkverbanden.

Ongeveer 1/3 van alle aardbewoners op dit moment rekent zich tot het christelijk geloof.

Dan praat je over bijna 2,5 miljard mensen, de grootste religie, dan zijn dat enorme aantallen.

En bedenk je dan eens als al die christenen, 1 op de 3 mensen, zich allemaal zouden inzetten voor het behoud van de schepping, dan zou er echt heel veel kunnen veranderen!

En hoe zit dat bij onszelf?

Wat betekent de schepping voor jou en hoe zie je zelf je plek daarin?

Een aantal mensen heeft die vraag al beantwoord via menti.com maar dat kan nu op dit moment ook nog de gegevens laat ik zien op de beamer.

Je kunt deze vraag beantwoorden door naar www.menti.com te gaan.

Daar heeft u nu even tijd voor en dan kan ik het zo op de beamer laten zien.

[Antwoorden op de vragen: wat betekent de schepping voor je en hoe zie je je eigen plek daarin?]

--> Bekijken van de resultaten

Het is met zaken als milieu en schepping vaak lastig om mensen in beweging te laten komen of zelf in beweging te komen.

Het probleem is dit:

Als je de situatie als enorm erg voorstelt zinkt je gelijk alle moed je in de schoenen om er iets aan proberen te doen.

Dan denk je: dit is te groot, ik voel me machteloos.

En aan de andere kant als je het te makkelijk voorstelt dan denk je: waarom zou ik nu al die moeite doen, het komt vast toch wel goed, er is niet zo veel haast bij, het kan morgen ook nog wel, laat een ander maar een stapje harder lopen.

Is er een andere weg, nog een andere motivatie dan bangmakerij of de zaken te makkelijk voorstellen?

Die weg is er voor een ieder die gelooft in de Schepper.

De lezing was net uit een Groene Bijbel maar je zou kunnen zeggen dat heel ons geloof groen is of zou moeten zijn maar dat zijn we soms wat vergeten.

En er wordt ook niet zo vaak over gesproken in de kerk terwijl het zo aan de oppervlakte ligt, zo voor het grijpen, maar we lezen er misschien overheen.

Neem nu de tekst uit Genesis van vanmorgen.

Die kan ik hier ook laten zien op de beamer.

[tekst op beamer]

Je ziet dat daarin o.a. het woord verbond veel voorkomt, maar wat valt je misschien nog meer op in deze tekst wat je nog niet eerder zo hebt gezien?

God sluit het verbond niet alleen met de mensen maar uitdrukkelijk worden ook de dieren en de hele aarde genoemd!

In de theologie en in ons eigen geloof staat misschien vooral de mens centraal. Dat is je van huis uit vaak ook zo meegegeven.

Het gaat er vooral om dat wij vrij worden van onze zonden en recht voor God komen te staan.

Maar dat gebeurt in de Bijbel niet op een leeg toneel, maar temidden van alles wat God geschapen heeft, de dieren, de planten, de bergen, de heuvels, alles.

En die aarde is dan niet alleen maar een leuk decor ten dienste en versiering van ons mensenleven maar de hele schepping doet volwaardig mee!

Klapt zelfs in de handen voor God lezen we in de Psalmen.

Hoe kunnen we daar zo overheen kijken en denken?

Wie het begin van de Bijbel leest komt tal van regels en geboden tegen die het land en de dieren moeten beschermen.

Zo was er ieder zevende jaar een sabbatsjaar, dan mocht het land tot rust komen, werd het land niet bewerkt.

Vanuit economisch oogpunt en winstmaximalisatie is dat natuurlijk dom.

Dat is niet goed voor de economische groei!

Maar in de bijbel gaat het niet om economische groei om maar om de groei en bloei van de hele schepping.

Niet alleen van de mensen maar ook de dieren en zelfs het land.

Ze hebben allemaal recht op rust.

De mens heeft dan ook niet de opdracht gekregen om over de schepping te heersen zoals het vaak wordt uitgelegd maar beter zou je dat Hebreeuwse woord kunnen vertalen met dienen, er over waken, respecteren, haar in acht nemen en vieren.

Het dienen van de schepping is geen hobby maar kern van onze religie.

Wij zijn aangesteld als Gods afgevaardigden op aarde.

Het is onze eer, ons geluk en ons voorrecht om namens God voor het voortbestaan en de ontwikkeling van de schepping te zorgen.

Maar is de mens niet de kroon van de schepping?

Is de mens niet het laatste wat God volgens Genesis geschapen heeft?

.....

Wat heeft God als laatste geschapen?

Dat is niet de mens maar..... de sabbath!

De mens is op de 6e dag geschapen samen met alle dieren.

Op de zevende dag kwam de kroon op de schepping: de sabbath.

Die dag van rusten en het vieren van de schepping, zoals God dat deed op de 7e dag, dat zou onze basishouding moeten zijn.

Niet het maximale uit de schepping willen halen voor ons eigen gewin.

Is het niet opvallend dat in de tien geboden bij het gebod voor de sabbath niet alleen staat dat op die dag alle mensen mogen rusten inclusief alle slaven maar ook al het vee.

De bijbel is veel minder antropocentrisch als wij misschien denken.

En nu praktisch....wat kunnen we doen?

Er is een plaatje toegestuurd van bomen die uit schoorstenen groeien.

[plaatje laten zien op de beamer]

Het is mogelijk maar hoe dan?

Dat, lieve mensen wil ik met jullie delen over twee weken op zondagmorgen 13 juni. Want dat is te veel om nu ook nog te bespreken.

Tegelijk wil ik dan laten zien hoe we vanuit het NT daar ook voor geïnspireerd worden en dat Jezus ons al een praktisch handvat meegeeft om iets te doen waarvan bewezen is dat dat de grootste milieu impact heeft die je als individu maar ook als groep kunt doen.

Nog veel meer impact dan een minuut korter douchen of een keer niet vliegen.

Maar dat komt dus over twee weken langs en in de tussentijd kunnen we de komende dagen en misschien ook wel straks na de koffie daar nog eens over doorpraten en denken.

Moge God ons helpen meer en meer te leven vanuit het verbond dat hij sloot met alle mensen, dieren, de hele aarde.

Amen

Lied 982: 1 en 2 In de bloembol is de krokus

Dank- en voorbeden

De voorbeden worden afgewisseld met 299j:1 (Om de mensen en de dieren)

Stil gebed

Onze Vader

Collecte

Lied 838: 1 en 3 O Grote God die liefde zijt ..dat wij weer herstellen uw verbond

Zegen

Langzaam mogen we gelukkig steeds meer doen in en rond de kerk!

Zo ook vandaag.

Er is voor iedereen hier straks Koffie to go en iets lekkers.

En ook als u thuis zit te kijken kunt u nog op de fiets stappen en langskomen.

U kunt dan na of ook tijdens ook gelijk in actie komen en 3 dingen doen:

1. en zijn grijpers en vuilniszakken waarmee u een rondje door de wijk kunt maken om afval op te ruimen
2. u kunt een bingokaart ophalen met natuuroopdrachtjes
3. u kunt al dan niet met een kopje koffie in de hand een rondje lopen met iemand anders en napraten over de kerkdienst en het thema

De Heer zegene u en Hij behoede U

De Heer doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig

De Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede

Amen: 431c

Orgelspel